

dr hab. Marcin Krawczyński, prof. AWFIS

Gdańsk, 05.04.2026.

Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku

Recenzja

rozprawy doktorskiej

mgr Izabeli Huzarskiej-Rynasiewicz pt. „Sprawczy oraz wspólnotowy klimat w klubie sportowym, a postawy i rezultaty zawodników dyscyplin indywidualnych i drużynowych” (promotor: dr hab. Paweł Jurek, prof. UG, promotor pomocniczy: dr hab. Dagmara Budnik-Przybylska, prof. UG, Uniwersytet Gdański, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Psychologii, Gdańsk 2025)

Problematyka klubu sportowego, dotychczas w literaturze, podejmowana była głównie z perspektywy ekonomicznej lub zarządczej. Z kolei większość badań w nurcie tzw. dynamiki grupy sportowej dotyczyła rozumienia zespołu sportowego jako grupy społecznej (por. Krawczyński, 2025). Natomiast klub sportowy w ujęciu psychospołecznym to grupa, która zaspokaja potrzebę przynależności, współpracy i uznania, tworzy wspólną tożsamość opartą na barwach, tradycji, celach i emocjach. Kształtuje normy zachowania, odpowiedzialność, dyscyplinę oraz relacje między zawodnikami, trenerami i kibicami, a w szerszym ujęciu z całym środowiskiem społecznym np. społecznościami lokalnymi. Sprzyja integracji, budowaniu zaufania i wsparcia, ale może też generować rywalizację, presję wyniku, konflikty oraz podziały „my–oni”. Pełni funkcję wychowawczą i społeczną.

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska p. mgr Izabeli Huzarskiej-Rynasiewicz wpisuje się w nowatorskie pomysły badawcze, osadzone na styku teorii sportu, psychologii

sportu oraz psychologii społecznej. Głównym celem pracy było określenie wspólnotowego i sprawczego wymiaru klimatu w klubie sportowym w odniesieniu do indywidualnego i zespołowego rodzaju dyscyplin sportowych, a także pogłębienie wiedzy na temat związków tych dwóch wymiarów klimatu z efektywnością zawodników, stylem przywództwa prezentowanym przez trenera oraz z różnymi wskaźnikami orientacji sportowej, a także z wybranymi zmiennymi demograficznymi. Jest to temat nie tylko interesujący poznawczo, ale także istotny praktycznie. Scharakteryzowanie czy i w jaki sposób klimat motywacyjny w klubie sportowym różnicuje sportowców w zależności m. in. od poziomu ich zaawansowania, stażu treningowego, płci i cech psychologicznych, stylu przywództwa trenera, itd. jest zamierzeniem ambitnym oraz posiada znaczny i znaczący wymiar aplikacyjny.

Praca liczy 211 numerowanych stron i składa się ze *Spisu treści*, *Spisu tabel*, *rysunków i rycin*, *Streszczenia*, *Abstract-u* (streszczenie w języku angielskim), *Wstępu*, sześciu rozdziałów, *Bibliografii*. Brak jest natomiast *Aneksów*, które mogłyby zawierać zastosowane autorskie narzędzia: Skalę Klimatu w Klubie Sportowym, czy ankietę własnej konstrukcji – a Skalę Samooceny Efektywności Sportowej. Proporcje między częścią teoretyczną i badawczą są prawidłowe. Tytuł odpowiada treściom zawartym w dysertacji, chociaż wydaje się, że przecinek w tytule jest zbędny. Także dwukrotne powtórzenie „i” można w jednym miejscu zastąpić „oraz”.

Oceniając treści zawarte w teoretycznej warstwie pracy, pomieszczone w pierwszych dwóch rozdziałach (s. 14-45), pragnę zauważyć, że Autorka dokonuje w niej krytycznej analizy dotychczasowego dorobku teoretycznego i empirycznego w dwóch obszarach badawczych odnoszących się do charakterystyk klubu sportowego (rozdział 1) oraz postrzegania klimatu psychologicznego w działalności sportowej (rozdział 2). Warte podkreślenia jest to, że Autorka porusza się swobodnie i ze znanstwem w polskiej i światowej literaturze przedmiotu (226 pozycji bibliograficznych, w tym w zdecydowanej większości obcojęzycznych). Wykład

skonstruowany jest logicznie, z analizą stanu badań tak psychologicznych, jak i konsekwencją odniesień sportowych.

Rozdział 1 charakteryzuje klub sportowy w Polsce jako organizację działającą w określonych ramach prawnych, społecznych i sportowych. Klub przedstawiony jest jako podmiot posiadający strukturę, cele, zadania oraz osoby pełniące różne role: zarządzających, trenerów, zawodników, pracowników i interesariuszy zewnętrznych. Jego podstawowym zadaniem jest tworzenie warunków do rozwoju potencjału sportowców, prowadzenie szkolenia, organizowanie rywalizacji oraz reprezentowanie określonej dyscypliny. Omówiono także formy prawne klubów, ich strukturę organizacyjną, finansowanie, rolę sponsorów, samorządów i organizacji zrzeszających. Ważne miejsce zajmuje opis relacji między klubem a sportowcem. Zawodnik realizuje cele sportowe organizacji, uczestniczy w treningu i zawodach, podlega regulaminom oraz współpracuje z trenerem i zespołem. Rozdział pokazuje klub nie tylko jako instytucję sportową, lecz także jako środowisko społeczne, w którym powstają relacje, role, zależności, wartości i klimat wpływający na funkcjonowanie zawodników.

W rozdziale 2 Autorka omawia postrzegany klimat psychologiczny w klubie sportowym jako ważny element funkcjonowania zawodnika. Autorka podkreśla, że współcześnie sport wysokokwalifikowany to dynamiczne środowisko, wymagające odporności psychicznej, motywacji, zaangażowania i wsparcia społecznego. Otoczenie klubu może wzmacniać poczucie bezpieczeństwa, dobrostan i satysfakcję sportowca, ale jednocześnie wiąże się z presją rywalizacji, oczekiwaniami trenerów, kibiców i innych uczestników życia sportowego. Następnie wyjaśniono pojęcie klimatu motywacyjnego. Jest on rozumiany jako zbiór wartości, priorytetów, norm i przekonań obecnych w środowisku sportowym. Wpływa na sposób, w jaki zawodnik interpretuje własne możliwości, cele, sukcesy i porażki. Szczególną rolę w jego kształtowaniu odgrywa trener, ale znaczenie mają też osoby zarządzające klubem, członkowie sztabu, zawodnicy, kibice i sponsorzy. Autorka odróżnia klimat psychologiczny,

czyli indywidualne postrzeganie środowiska, od klimatu organizacyjnego, rozumianego jako zbiorowa ocena warunków funkcjonowania grupy. W rozdziale przedstawiono również dwa klasyczne typy klimatu motywacyjnego: klimat zorientowany na mistrzostwo oraz klimat zorientowany na wykonanie. Pierwszy wiąże się z rozwojem, wysiłkiem, uczeniem się i satysfakcją z działania. Drugi koncentruje się na wyniku, ocenie zewnętrznej, przewyższaniu innych i potwierdzaniu własnej wartości. Autorka omawia także narzędzia służące do pomiaru klimatu motywacyjnego, wskazując, że wiele z nich bada głównie orientację zadaniową lub ego, natomiast słabiej ujmuje aspekt relacyjny i wspólnotowy. Kolejna część rozdziału dotyczy teorii sprawczości i wspólnotowości. Sprawczość odnosi się do skuteczności, osiągnięcia celów, kontroli, kompetencji i dążenia do rezultatu. Natomiast wspólnotowość obejmuje współpracę, troskę o relacje, empatię, przynależność i dobro grupy. W kontekście sportowym klimat sprawczy wzmacnia nastawienie na efektywność i osiągnięcia, natomiast klimat wspólnotowy sprzyja więziom, wsparciu i współdziałaniu. Ostatnia część rozdziału opisuje korelaty klimatu motywacyjnego: samoocenę efektywności sportowej, orientację sportową i przywództwo trenera. Samoocena wpływa na wiarę zawodnika we własne możliwości. Orientacja sportowa wyjaśnia, czy sportowiec kieruje się głównie chęcią zwyciężania, współzawodniczenia czy realizacji celów rozwojowych. Trener zostaje przedstawiony jako kluczowa osoba kształtująca klimat klubu poprzez styl przywództwa, komunikację, wsparcie, organizację treningu i relację z zawodnikiem.

Podsumowując charakterystykę części teoretycznej, jako recenzent pragnę zauważyć, że zagadnienie zostały opracowane wyczerpująco, a struktura została przedstawiona w klarowny sposób. Część ta stanowi właściwe wprowadzenie do badań własnych.

Część badawcza skonstruowana została zgodnie z metodologicznymi wymogami badań społecznych w psychologii. Autorka przedstawia główne cele pracy w Rozdziale 3, charakteryzując problematykę badań własnych oraz porządkując główne zadania badawcze

pracy. Punktem wyjścia jest potrzeba zbadania, jak zawodnicy postrzegają sprawczy i wspólnotowy klimat w klubie sportowym oraz jakie znaczenie ma ten klimat dla ich funkcjonowania. Pierwsze zadanie badawcze dotyczyło psychometrycznej walidacji narzędzia służącego do pomiaru klimatu wspólnotowego i sprawczego w sporcie. Drugie koncentrowało się na związkach klimatu z efektywnością zawodników, zarówno subiektywną, jak i obiektywną, z uwzględnieniem dyscyplin indywidualnych i zespołowych. Następnie analizowano relacje między zachowaniami trenera a postrzeganym klimatem oraz między klimatem a orientacją rywalizacyjną zawodników. Ostatnie zadanie badawcze obejmowało także pytania o znaczenie zmiennych demograficznych, takich jak płeć, wiek, rodzaj trenowanego sportu (zespołowy i indywidualny), otrzymywanie wynagrodzenia, otrzymywanie stypendium, wykształcenie, wielkość miejsca zamieszkania, poziom rywalizacji, wielkość klubu, fakt brania udziału w rozgrywkach ligowych, staż trenowania i staż w obecnym klubie sportowym, a także liczba godzin w tygodniu poświęconych na trening. W tym celu Autorka sformułowała pytania badawcze oraz 24 hipotezy. W tym miejscu rodzi się wątpliwość, czy rzeczywiście w tego typu pracach o charakterze eksploracyjnym potrzebne są hipotezy i czy w takiej ilości?

W badaniach wykorzystano standaryzowane narzędzia, takie jak: autorska *Skala Klimatu w Klubie Sportowym* – opracowana na wzór *Skali Klimatu w Miejscu Pracy* autorstwa Pawła Jurka i Magdaleny Olech (2024) służąca do pomiaru klimatu sprawczego i wspólnotowego w klubie sportowym; *Skala Przywództwa w Sporcie* będąca polską adaptacją *Leadership Scale for Sports (LSS)* autorstwa Chelladuraia i Saleha (1980) w adaptacji Zuzanny Wałach-Biśta badająca zachowanie trenera postrzegane przez sportowców; *Kwestionariusz Orientacji Sportowej (SOQ)* – polska adaptacja *Sport Orientation Questionnaire* autorstwa Gill i Deeter (1988), opracowana przez Marcina Krawczyńskiego służąc do badania składowych motywacji osiągnięć: współzawodniczenia, motywacji

zwycięzania i motywacji celu w sporcie; oraz kwestionariusz ankiety własnej konstrukcji (*Skala Samooceny Efektywności Sportowej*) – opracowany przez autorkę pracy – służy do zbierania danych demograficznych, opisu poziomu sportowego, stażu treningowego oraz pomiaru subiektywnej oceny efektywności sportowej i treningowej zawodników.

Badanie pilotażowe objęło 106 zawodników, w tym 33 kobiety i 73 mężczyzn. Średni wiek badanych wynosił 23,20 roku, średni staż treningowy – 10,10 roku, a średni staż w obecnym klubie – 4,67 roku. Badani pochodzili ze wsi, małych, średnich i dużych miast. Najwięcej osób miało wykształcenie średnie. Większość reprezentowała dyscypliny zespołowe – 80 osób, natomiast 26 osób uprawiało dyscypliny indywidualne. Najczęściej byli członkami klubów liczących od 10 do 50 osób. Badanie walidacyjne objęło 523 sportowców powyżej 18. roku życia (162 kobiety i 361 mężczyzn). Średni wiek wynosił 22,30 roku, średni staż treningowy – 11,90 roku, a średni staż w obecnym klubie – 4,34 roku. Średnio trenowali oni 8,04 godziny tygodniowo. Uczestnicy mieszkali na wsi, w małych, średnich i dużych miastach, a największą grupę stanowili mieszkańcy dużych miast. Pod względem wykształcenia dominowały osoby z wykształceniem średnim. Większość badanych uprawiała sport zespołowy – 424 osoby, a 99 osób reprezentowało dyscypliny indywidualne. Najczęściej należeli do klubów liczących powyżej 50 osób lub od 10 do 50 osób. Dodatkowo w jednym z etapów badań uczestniczyło 189 piłkarzy trenujących w 15 klubach piłkarskich z różnych regionów Polski, m.in. Resovii Rzeszów, GKS Katowice, Koronie Kielce, Lechii Gdańsk, Puszczy Niepołomice, Unii Tarnów i Zagłębiu Sosnowiec. Próba ta służyła analizie związków klimatu klubowego z efektywnością zawodników.

W rozdziale piątym zaprezentowane zostały wyniki badań własnych. Konstrukcja tego rozdziału podyktowana jest logiką planu badawczego oraz logiką sformułowanych hipotez, na które zostały udzielone wyczerpujące odpowiedzi. Trudno jest w niniejszej recenzji odnieść się szczegółowo do wszystkich przeprowadzonych analiz. Zaprezentowane w pracy tabele i

wykresy są graficznie przejrzyste oraz łatwe w odbiorze. Numeracja zastosowana została w sposób ciągły, odrębnie dla tabel i wykresów. Tabele są skonstruowane poprawnie i czytelnie. Opisy tabel i wykresów są umieszczone w sposób przyjęty w tego rodzaju dysertacjach. Na podkreślenie zasługuje także fakt rzetelnego opracowania statystycznego danych i wyników z wieloma kierunkami analiz. Taki zestaw sposobów statystycznego opracowania uzyskanych danych zapewnia odpowiedzialny i dojrzały poziom prezentacji wyników i jest adekwatny do podjętego problemu. Recenzent nie znalazł jednak informacji przy wykorzystaniu jakiego pakietu statystycznego dokonano analiz?

Dyskusja wyników została przeprowadzona w rozdziale szóstym. Zdaniem recenzenta jest to najciekawsza część pracy. Chciałbym pochwalić Autorkę za przyjęty schemat poszerzonych odpowiedzi na pytania badawcze z odniesieniami wyników badań własnych do literatury przedmiotu.

W rozdziale szóstym *Dyskusja* pojawiają się podrozdziały 6.6. *Ograniczenia i implikacje praktyczne* 6.7. *Ogólne podsumowanie i wnioski*. Zdaniem recenzenta śmiało można by te części pomieścić w jednym rozdziale siódmym „Podsumowanie”. Sądzę również, iż można by rozszerzyć podrozdział *Implikacje praktyczne*, gdyż tak obszerny materiał empiryczny upoważnia do formułowania rekomendacji dla pracy trenerskiej, dla treningu samych zawodników, pracy psychologów sportowych, itp.

W odniesieniu do warstwy metodologicznej pracy pojawiają się pewne wątpliwości, z którymi chciałbym się podzielić. Wątpliwości te nie obniżają jednak ogólnej, bardzo pozytywnej oceny pracy i mam nadzieję, że w odpowiedziach Autorki zostaną wyjaśnione.

Wątpliwości recenzenta dotyczą:

1. Jakie konsekwencje metodologiczne może mieć oparcie pomiaru klimatu klubu głównie na deklaracjach zawodników, a nie na danych pochodzących także od trenerów, zarządu czy obserwacji środowiska klubowego?

2. W jaki sposób można pogodzić nastawienie klubu sportowego na wynik, rywalizację i skuteczność z potrzebą budowania relacji opartych na wsparciu, zaufaniu i współpracy?
3. Jakie czynniki mogą decydować o tym, że zawodnicy tego samego klubu różnie postrzegają jego klimat jako bardziej sprawczy lub bardziej wspólnotowy?
4. Jak Autorka widzi możliwość wykorzystania wyników badań własnych w sporcie wysokokwalifikowanym oraz w sporcie powszechnym? Czy różne cele sportu wysokokwalifikowanego versus sportu powszechnego nie determinują klimatu w klubie sportowym?

Z obowiązku recenzenta muszę zwrócić jeszcze uwagę na stronę edytorską. Praca jest generalnie staranna, uporządkowana i przejrzysta, jednak zdaniem recenzenta tekst powinien być wyjustowany. Tabele i ryciny cechuje duża dbałość o wygląd i zrozumiałość. Tekst jest właściwie poakapitowany, ale zdarzają się literówki i błędy interpunkcyjne (jak w tytule). Także konstrukcja rozdziału 6 budzi wątpliwości oraz brak jest aneksów.

W podsumowaniu stwierdzam, że mimo drobnych uwag, ocenianą dysertację charakteryzuje prawidłowo uzasadniony problem badawczy, właściwy dobór metod badań, rzetelność analiz statystycznych, a obszerne ujęcie literatury przedmiotu pozwala na rzeczową i merytoryczną dyskusję wyników badań. Także formalne aspekty pracy, jak kolejność rozdziałów, kompletność tez i język pracy zasługują na pozytywną opinię. Do pozytywnych stron recenzowanej pracy zaliczyć także pragnę wykorzystanie przez Doktorantkę wielu metod statystycznych, które w znaczący sposób poszerzają możliwości interpretacyjne wyników badań własnych.

Stwierdzam, że przedłożona mi do oceny rozprawa doktorska p. mgr Izabeli Huzarskiej-Rynasiewicz spełnia wszystkie wymogi, *Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, stawiane pracom przy ubieganiu się o nadanie stopnia doktora. Wnoszę do Wysokiej Rady

Dyscypliny Instytutu Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego o dopuszczenie Kandydatki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Jednocześnie, biorą pod uwagę wysokie walory poznawcze i aplikacyjne recenzowanej pracy wnoszą o wyróżnienie rozprawy. Przeprowadzone nowatorskie badania, uwzględniające trzy zadania badawcze, są przeprowadzone w sumienny i rzetelny sposób. Autorka podjęła się trudnego zadania przeprowadzenia badań na relatywnie dużej grupie osób badanych. Właściwy dobór narzędzi badań (w tym opracowanie ciekawej *Skali Klimatu w Klubie Sportowym* oraz *Skali Samooceny Efektywności Sportowej*), wielość analiz, prezentacji i dyskusji wyników badań własnych dopełniają tego obrazu.

